T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/111
KARAR NO : 2023/251
KARAR TR : 27/03/2023

ÖZET: 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca verilen idari para cezasına ilişkin kararın iptal edilmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : C. T
Davalı : Tarım ve Orman Bakanlığı 1. Bölge Müdürlüğü
Vekili : Av. F. Ö

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Tarım ve Orman Bakanlığı 1. Bölge Müdürlüğü tarafından yapılan denetim sırasında *"Bir hayvanı, bakımının gerektirdiği yaygın eğitim programına katılarak sahiplenen veya ona bakan kişi, hayvanı barındırmak, hayvanın türüne ve üreme yöntemine uygun olan etolojik ihtiyaçlarını temin etmek, sağlığına dikkat etmek, insan, hayvan ve çevre sağlığı açısından gerekli tüm önlemleri almakla yükümlü"* olduğu halde bu yükümlülüklere uymadığının tespit edildiğinden bahisle, davacı adına 07/05/2021 tarih ve 2021/9 sayılı İdari Yaptırım Karar Tutanağı düzenlenerek, davacıya 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca (96 adet köpek x 197 TL) 18.912 TL idari para cezası verilmiştir.

2. Davacı, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Kandıra Sulh Ceza Hâkimliği 27/10/2022 tarih ve D.İş No. 2021/571 sayılı kararı**ile, 5199 sayılı Kanun'un 5. maddesine istinaden verilen idari para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olmadığı, idari para cezasına encümen kararı ile hükmedildiği, bu idari yaptırım kararının iptalinin çözüm yerinin idare mahkemeleri olduğu gerekçesiyle, başvurunun görev nedeniyle usulden reddine karar vermiş, karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Kocaeli 1. İdare Mahkemesi 12/12/2022 tarih ve E.2022/1656 sayılı kararı**ile, 5199 sayılı Kanun uyarınca uygulanan para cezalarına karşı açılan davaların görüm ve çözümüne ilişkin özel bir düzenleme bulunmadığı, dava konusu idari para cezasının Kabahatler Kanunu kapsamında idari yaptırım niteliğinde bulunduğunu açıklayarak,uyuşmazlığın görüm ve çözümünde 5326 sayılı Kanun uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; hayvanların rahat yaşamlarını ve hayvanlara iyi ve uygun muamele edilmesini temin etmek, hayvanların acı, ıstırap ve eziyet çekmelerine karşı en iyi şekilde korunmalarını, her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamaktır."

7. Kanun'un*"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, amaç maddesi doğrultusunda yapılacak düzenlemeleri, alınacak önlemleri, sağlanacak

eşgüdümü, denetim, sınırlama ve yükümlülükler ile tâbi olunacak cezaî hükümleri kapsar."

8. Aynı Kanun'un *"Hayvanların sahiplenilmesi ve bakımı"* başlıklı 5. maddesinin birincive ikinci fıkrası şöyledir:

"Bir hayvanı, (...) sahiplenen veya ona bakan kişi, hayvanı barındırmak, hayvanın türüne ve üreme yöntemine uygun olan etolojik ihtiyaçlarını temin etmek, sağlığına dikkat etmek, insan, hayvan ve çevre sağlığı açısından gerekli tüm önlemleri almakla yükümlüdür.

Hayvan sahipleri, sahip oldukları hayvanlardan kaynaklanan çevre kirliliğini ve insanlara verilebilecek zarar ve rahatsızlıkları önleyici tedbirleri almakla yükümlü olup; zamanında ve yeterli seviyede tedbir alınmamasından kaynaklanan zararları tazmin etmek zorundadırlar."

9. Kanun'un *"Denetim"* başlıklı 17. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki Bakanlıkça mahallin en büyük mülkî amirine yetki devri suretiyle devredilebilir.

Denetim elemanlarının nitelikleri ve denetime ilişkin usul ve esaslar ile kayıt ve izleme sistemi kurma, bildirim yükümlülüğü ile bunları verecekler hakkındaki usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yerel yönetimler, ev (...) hayvanları ile sahipsiz hayvanların kayıt altına alınması ile ilgili işlemleri yapmakla yükümlüdürler. "

10. Kanun'un *"İdarî para cezası verme yetkisi"* başlıklı 25. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda öngörülen idarî para cezaları bu Kanunun 17 nci maddesinde belirtilen denetime yetkili merci tarafından verilir."

11. Kanun'un *"İdarî para cezaları"* başlıklı 28. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun hükümlerine aykırı davrananlara aşağıdaki cezalar verilir:

...

b) 5 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen hayvanların sahiplenilmesi ve bakımı ile ilgili yasaklara ve yükümlülüklere uymayan ve alınması gereken önlemleri almayanlara hayvan başına ... Türk lirası; üçüncü fıkrasına aykırı davranan işletme sahiplerine ... Türk lirası idarî para cezası."

12. Öte yandan, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

13. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 27/03/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyası ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, 5199 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

17. Olayda davanın, 5199 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açıldığı, 5199 sayılı Kanun'da davacının işlediği ileri sürülen kabahate ilişkin idari yaptırımların düzenlendiği ancak bu yaptırımlara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeninbulunmadığı anlaşılmıştır.

18. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre, Kabahatler Kanunu'nun idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

19. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

20. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği ancak yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğinyürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

21. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

22. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının 5199 sayılı Kanun'un 5. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5199 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kocaeli 1. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Kandıra Sulh Ceza Hâkimliğinin 27/10/2022 tarih ve D.İş No. 2021/571 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kocaeli 1. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Kandıra Sulh Ceza Hâkimliğinin 27/10/2022 tarih ve D.İş No. 2021/571 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/03/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN